

MOLĖTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS 2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Molėtų rajono savivaldybės viešoji biblioteka (toliau – viešoji biblioteka) yra Savivaldybės biudžetinė įstaiga, vykdanči bibliotekų veiklą, veikianti informacijos sklaidos, kultūros ir švietimo srityse. Viešoji biblioteka kaupia, tvarko ir saugo gyventojų poreikius tenkinančių universalų knygų, tęstinių spaudinių, periodinių leidinių, elektroninių ir kitų dokumentų fondą, teikia informacines, kultūrinės, edukacines paslaugas vartotojams, dalyvauja formuojant Lietuvos bibliotekų dokumentų fondą, kuriant bibliotekų informacijos sistemą. Įstaigos vadovė – direktorė, išsilavinimas – aukštasis universitetinis, vadybinė patirtis – 35 metai.

2022 metais bibliotekos tinkle – viešoji biblioteka ir 24 kaimo bibliotekos, iš kurių 4 sujungtos su kaimo bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekomis. Viešoji biblioteka 2022 metams buvo išsikėlusį šiuos veiklos uždavinius:

1. skatinti skaitymą, literatūros pažinimą organizuojant literatūros veiklas vaikams, paaugliams, jaunimui, įgyvendinant tradicines bibliotekų programas, rengiant edukacinius kūrybiškumą skatinančius projektus ir renginius;
2. didinti bendruomenės narių prieinamumą prie formuojamo www.e.biblioteka portalo;
3. rinkti kraštui svarbią einamąją informaciją, rūpintis šios informacijos skaitmeninimu, atskleisti Lietuvai ir pasauliui Molėtų krašto kultūrinę identitetą virtualioje aplinkoje;
4. užtikrinti specialistų kvalifikaciją, jų dalyvavimą respublikos profesiniuose renginiuose, organizuojant profesinius susirinkimus, pristatant metodines rekomendacijas.

Molėtų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2020-2022 metų rodikliai:

Eil. Nr.	Pavadinimas	2020 m.	2021 m.	2022 m.
1.	Etatų skaičius	47	47	47
2.	Biudžeto lėšos (tūkst. eurų)	518,0	541,2	698,8
3.	Lėšos už teikiamas paslaugas (tūkst. eurų)	1,0	1,0	0,6
4.	Projektinės ir rėmėjų lėšos (tūkst. eurų)	79,0	35,0	9,1
5.	Renginių skaičius	571	628	805
6.	Lankytojų skaičius (tūkst.)	97,9	111,61	125,4

2022 metais keli bibliotekos įvykiai buvo pažymėti jubiliejais. Biblioteka šventė 85-metį. Ta proga vyko jubiliejui skirta, komunikacijos ir bibliotekininkystės puoselėtojus suvienijusi konferencija „Tvari biblioteka“. Čia dalyvių laukė aktualūs, biblioteką ir jos bendruomenę augti

skatinantys pranešimai iš komunikacijos, bibliotekininkystės profesionalų. Simboliška, kad net keturi iš šių pranešėjų – Molėtų kraštiečiai.

Molėtų miesto šventės metu savo šventę turėjo ir Molėtų krašto literatūros kūrėjai. Kartu su skaitytojais, gerbėjais bei svečiais Molėtų rajono literatų brolija minėjo savo veiklos 25-metį.

Molėtų viešoji biblioteka stengėsi ugdyti išsilavinusią, kultūrą atpažįstančią ir tradicijas puoselėjančią bendruomenę, formuoti savo tapatumą kuriančios visuomenės kritinį mąstymą ir pilietiškumą, atsparumą informacinėms grėsmėms, materialaus ir nematerialaus paveldo pažinimą, stiprinti skaitymo gebėjimus pasitelkiant kūrybišką literatūros populiarinimą, organizuojant renginius ir edukacines programas. Per 2022 metus rajono bibliotekose apsilankė 125 409 (2021 m. – 111 611) lankytojai, suorganizuota 805 įvairios formos ir pobūdžio renginiai, su partneriais įvykdyta 10 projektų, programų. Bibliotekos svetainėje, viešosios ir kaimo bibliotekų socialinių tinklų paskyrose suskaičiuoti 58949 virtualūs apsilankymai.

Nenutrūkstamai toliau buvo vykdyta pagrindinė bibliotekos misija – dalintis knyga. 2022 metais rajono bibliotekos išdavė 124 930 (2021 m. – 124 231) fizinių vnt. dokumentų. Pastaraisiais metais knyga daug kam tapo stiprybės ir paguodos šaltiniu, leidusiu keliauti žodžių keliais į tolimus kraštus, į negirdėtas pasakas, istorijas ar naujų žinių aruodus.

Nuo 2022 m. spalio 1 d. atnaujinta tarpbibliotekinio abonemento (toliau –TBA) paslauga – bibliotekų vartotojams ji tapo nemokama. Tai tokia paslauga, kai viena biblioteka panaudai išduoda dokumentus arba pateikia straipsnių kopijas kitai bibliotekai, kitaip sakant, Lietuva tapo viena didele biblioteka, kuria patogiu naudotis visiems skaitytojams. Molėtų rajono savivaldybės viešoji biblioteka TBA paslaugas teikia visiems skaitytojams, turintiems galiojantį LIBIS skaitytojo pažymėjimą. Paslauga teikiama ir visuose teritoriniuose padaliniuose.

2022 metais Molėtų SVB tinklo bibliotekos sukauptė 9605 fizinių vnt. dokumentų fondą už 47873,82 Eur. Paramos (dovanos) gauta 2806 fizinių vnt. knygų, kurios įvertintos 7193,12 Eur.

Siekiant aktyvinti edukacines veiklas ir bibliotekos paslaugų matomumą, bibliotekose suintensyvėjo edukacinių užsiėmimų organizavimas. Vyko įvairūs susitikimai ir užsiėmimai, skirti tiek vaikams, tiek suaugusiems.

Viešoji biblioteka siekė į bibliotekas pritraukti skirtingų poreikių lankytojus, kūrė naujas paslaugas, padedančias įvairių negalią turintiems asmenims plėsti akiratį ir dalyvauti bibliotekos organizuojamose veiklose. Pristatytos paslaugos, skirtos neregiamis ir silpnaregiams: spausdinimas Brailio rašto spausdintuvu ir įrenginys, skirtas įprastai atspausdintų tekstų garsiniam skaitymui.

Sukurtos 2 edukacinės programos:

- edukacinės programos 4–12 metų vaikams „Sensoriniai skaitymai“, pritaikytos autizmo spektro sutrikimą arba kalbos ir komunikacijos sunkumų turintiems edukacijų dalyviams;

- edukacinė programa „EV3 ir Wedo Lego robotika“. Ši edukacinė programa supažindina su vizualinio programavimo pagrindais, konstruojami LEGO modeliai, lavinamas loginis mąstymas.

Biblioteka – patraukli erdvė kūrybingiems ir žingeidiems molėtiškiams, todėl 2022 metais bibliotekoje savanoriavo net 5 jauni veiklūs, kūrybingi savanoriai, kurie bibliotekai pasiūlė įdomių idėjų ir padėjo jas įgyvendinti.

Molėtuose vėl aidėjo „Poezijos pavasario 2022“ šauklių – poeto Vainiaus Bako ir bardo Vyganto Kazlausko – žodžiai bei melodijos.

Rugsėjo mėnesį Molėtų viešojoje bibliotekoje šurmuliavo tradicinis renginys – Mažoji knygų mugė. Mažonoje knygų mugėje dalyvavo ir savo knygas molėtiškiams pristatė virš 10 įvairių leidyklų iš visos Lietuvos, vyko literatūriniai susitikimai su rašytojais V. Baku, I. Ežerinyte, Vilniaus Šolomo Aleichemo ORT gimnazijos direktore Rūth Rechės, aktore B. Mar, pristatyta knyga, skirta kraštiečiui poetui Remigijui Gražiui.

Vykdamas projektą „Virtuali filosofijos skaitykla“ (<https://moletai.rvb.lt/category/virtuali-filosofijos-skaitykla/>), sukurta skaitytojų poreikius atitinkanti virtuali edukacijos paslauga, kuriai netrukdo dėl pandemijos įvesti apribojimai. Įvyko 10 „Virtualios Filosofijos skaityklos“ susitikimų Zoom platformoje, 3 profesionalių filosofų paskaitos visuomenei. Skaitant ir analizuojant bibliotekose esančius filosofinius tekstus, skaitytojai paskatinti ugdyti kritinį mąstymą. Šia edukacijos paslauga biblioteka prisidėjo prie informacinės visuomenės kūrimo. Biblioteka stiprina savo kaip atviros besimokančiųjų bendruomenės vaidmenį, bibliotekininkai įgijo daugiau patirties organizuojant švietėjiško turinio renginius naudojant bibliotekos fondus. Virtuali skaitykla sumažino atskirtį sudarydama galimybę dalyvauti ir betarpiškai su profesionaliais filosofais bendrauti visiems, nepriklausomai nuo išsilavinimo, gyvenamosios vietos, amžiaus ar įsitikinimų.

2022 metais baigėsi LR Kultūros ministerijos ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos įgyvendinamas projektas „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“, kuriame aktyviai dalyvavo biblioteka. Gavus naują modernią kompiuterinę įrangą viešojoje ir kaimo bibliotekose sėkmingai vyko skaitmeninio raštingumo mokymai pagal projektą „Prisijungusi Lietuva“.

Biblioteka sėkmingai dalyvavo nacionaliniame ankstyvojo skaitymo projekte „Knygų startas“, kuriame dalyvavo ir Molėtų biblioteka. Nacionalinės bibliotekos skaitymo specialistų parengti patarimai tėvams, kaip skaityti su vaiku, spalvingi skirtukai ir pirmasis skaitytojo pažymėjimas. Visos šios priemonės pateikiamos specialioje „Knygų starto“ kuprinėlėje. 2022 metais kūdikių susilaukusios mūsų rajono šeimos galėjo gauti šiuos lauknešėlius ir juos atsiimti mūsų bibliotekoje.

Kartu su Elektronikos platintojų asociacija (EPA) edukuodama šalies visuomenę, puoselėdama aplinkosaugą ir atsakingą atliekų rūšiavimą, biblioteka kvietė rajono gyventojus dalyvauti aplinkosauginiame projekte „Atsakingas skaitytojas“. Susumavus 2022 metų rodiklius, paaiškėjo, kad Molėtų biblioteka pateko tarp aktyviausių dalyvių ir pelnė konkurso prizą – dovanų čekį.

Viešojo ir kaimo bibliotekos organizavo Nacionalinės bibliotekų ir Šiaurės šalių bibliotekų savaičių renginius, dalyvavo akcijose: Saugesnio interneto savaitėje, Skaitmeninėje savaitėje, skaitymo iššūkyje „Vasara su knyga“. Didelio bendruomenės dėmesio ir įsitraukimo sulaukė gyvi „Auksinio proto“ žaidimai. Dvejuose per 2022 metus vykusiuose žaidimo sezonuose Molėtų bibliotekoje kiekvieną antradienio vakarą „kovodavo“ po 6-9 komandas. Kaimo bibliotekininkės aktyviai rengė ir įgyvendino projektus kartu su bendruomenėmis, seniūnijomis ir kitomis įstaigomis, burė savo bendruomenės bendroms veikloms.

2022 metais viešojoje ir visose kaimo bibliotekose veikė viešieji interneto prieigos taškai. Lankytojai miesto ir kaimo bibliotekose bei iš savo asmeninių kompiuterių galėjo nemokamai naudotis bibliotekos prenumeruojamomis duomenų bazėmis (EBSCO, INFOLEX ir kt.). Viena iš vartotojų aptarnavimo rūšių – nuolatinis bibliografinis informavimas ir konsultavimas, atsakant į vartotojų pateiktas užklausas. 2022 metais VB ir kaimo bibliotekose gauta 3085 užklaustos.

Apie rajono bibliotekas spaudoje buvo išspausdinti 79 straipsniai. Skleisti informaciją apie biblioteką virtualioje erdvėje padėjo bibliotekos internetinė svetainė www.moletai.rvb.lt, bibliotekos paskyra socialiniame tinkle Facebook, kur 2022 metų pabaigoje skaičiuota 2308 sekėjų (2021 m. – 2093 sekėjai), Instagram paskyra – 415 (2021 m. – 380) sekėjų.

2022 metais buvo tęsiamas kraštotyros informacijos rinkimas, istorinio kraštotyros rašytinio paveldo kaupimas ir sklaida. Viešojoje bibliotekoje saugomi 5 rankraščių fondai: poeto Remigijaus Gražio, kunigo Česlovo Kavaliausko, gydytojos, publicistės Teresės Tumėnaitės Paberalienės, kunigo Nikodemo Švogžlio–Milžino, kunigo Jono Žvinio. Kraštotyros skaitykloje saugomi rankraštiniai dokumentai – didžiausią susidomėjimą kelianti krašto kultūros paveldo dalis – yra skaitmeninami. Suskaitmeninti dokumentai viešinami Molėtų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos svetainėje www.moletai.rvb.lt. Kiti suskaitmeninti vaizdai laikomi darbo kompiuteryje, Google diske. 2022 metais suskaitmeninta dokumentų: 180 objektai, 1547 vaizdai.

Vykdamas projektą „Literatų kūrybinis sambūris“ su Molėtų rajono literatų brolija parengta kilnojamoji paroda „Tarpukario Alantos krašto kaimai ir žmonės“, kurioje 20 stendų eksponuojamos nuotraukos iš Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus archyvų.

Minint kraštiečio, Molėtų garbės piliečio Mindaugo Černiausko jubiliejų, bibliotekoje pristatyta ir atidaryta fotomenininkų brolių Algimanto ir Mindaugo Černiauskų parodą „Pėdos fotografijoje“.

2022 metais biblioteka pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Lietuvos literatūros ir meno archyvu dėl bendrų veiklų organizavimo. Pristatytos 3 foto parodos, jų atidarymo metu vyko susitikimai su ryškiomis Lietuvos kultūros pasaulio asmenybėmis.

Organizuota daug susitikimų ir knygų pristatymų, kuriuose dalyvavo kraštiečiai pilotas Kęstutis Zagreckas, alpinistas Vladas Vitkauskas, triatlonininkas Vidmantas Urbonas, žurnalistė Živilė Kropaitė, istorikai Darius Juodis ir Gediminas Kulikauskas, dainininkė Giedrė Kaukaitė, režisierius Raimundas Banionis, aktorius Juozas Budraitis, filosofas Gintautas Mažeikis ir kt.

2022 m. biblioteka aktyviai dalyvavo LNB vykdomame projekte, įgyvendinant Europos regioninės plėtros fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto finansuojamą projektą „Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida“: vykdė parengiamuosius darbus, testavo programos naujinimus, viešino informaciją vartotojams, dalyvavo mokymuose, konsultacijose. Projekto uždaviniai – modernizuoti LIBIS, perkelti LIBIS bibliotekų teikiamas el. paslaugas į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą ir plėtoti portalą ibiblioteka.lt kuriant naujas ir modernizuojant esamas el. paslaugas.

Biblioteka nuolat stiprina veiklos kokybę ir efektyvumą, stengėsi išlaikyti žmogiškųjų išteklių tvarumą. 70 proc. bibliotekininkų kėlė savo kvalifikaciją: aktyviai dalyvavo įvairiuose konkursuose, mokymuose. Keturi bibliotekos darbuotojai vyko į kvalifikacines išvykas užsienio šalyse, rengė ir skaitė pranešimus, organizavo edukacijas tarptautinėse konferencijose, stažuotėse. 2022 metais Panevėžio regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų filialų kategorijoje „Ad astra“ apdovanojimas skirtas Molėtų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Inturkės bibliotekos vyresniajai bibliotekininkei Onai Cesiulienei.

Perspektyvoje numatoma:

1. Modernizuoti ir gerinti bibliotekos paslaugas bendruomenei, siekti jų efektyvumo: 4 kaimo bibliotekose įdiegti automatizuotą LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemę.
2. Plėtoti bibliotekos veiklų daugiafunkciškumą, aktyvinti bendradarbiavimą su kitomis įstaigomis, organizacijomis, savanoriais.
3. Aktyviai ir nuosekliai viešinti rajono bibliotekų veiklas, komunikuoti gerąją patirtį.
4. Naudojantis techninėmis priemonėmis organizuoti šiuolaikiškus mokymus ir edukacines veiklas.
5. Populiarinti duomenų bazes, nemokamo tarpbibliotekinio abonemento (TBA) paslaugas.
6. Skatinti bibliotekininkus kelti kvalifikaciją, studijuoti kitų bibliotekų patirtį, ieškoti naujovių ir kūrybiškai jas pritaikyti savo darbe.